

Plan van aanpak Omgevingsvisie Aalsmeer

Datum	28 januari 2025
Opdrachtgever	Sjoerd Vellenga
Projectleider	Martijn Contant

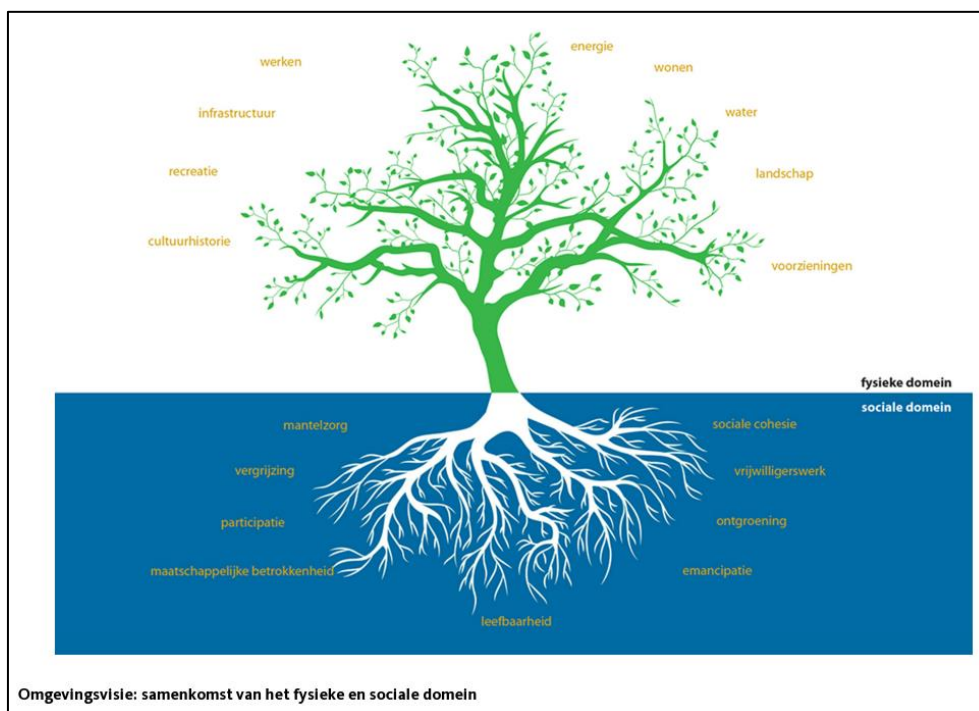
1. Aanleiding en achtergrond

Op 13 juli 2023 heeft de raad de Procesnotitie Omgevingsvisie Aalsmeer vastgesteld. In deze is op hoofdlijnen het proces beschreven richting het vaststellen van een omgevingsvisie voor Aalsmeer, gebaseerd op de Omgevingswet. Op 2 november 2023 heeft de eerste raadsessie plaatsgevonden waarbij de deelnemers actief gediscussieerd hebben over de kenmerken van Aalsmeer, de ruimtelijke en sociale uitdagingen, toekomstdoelen en mogelijke oplossingsrichtingen die zij identificeren in het kader van de omgevingsvisie.

In 2024 heeft onder andere een beleidsinventarisatie plaatsgevonden en is gewerkt aan de gebiedsvisie Kudelstaart en de hoofdlijnennotitie Schinkelpolder. Door verschillende omstandigheden is de totstandkoming van de omgevingsvisie vertraagd. Inmiddels is een nieuwe projectleider aangetrokken en een projectteam (bijlage 1) gevormd die de omgevingsvisie, in samenwerking met de raad en de inwoners / bedrijven van Aalsmeer gaat vormgeven.

Context

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet vereenvoudigt de regels voor ruimtelijke ontwikkeling en voegt deze samen. Eén van de instrumenten van deze wet is een omgevingsvisie waarmee overheden zicht geven op de ruimtelijke ontwikkeling van hun gebied voor de middellange en lange termijn. In een omgevingsvisie worden niet alleen de traditionele onderwerpen als wonen, werken en verkeer meegenomen, maar krijgen ook vraagstukken rond klimaat, energie, gezondheid en maatschappelijke voorzieningen een plek. De Omgevingswet verplicht overheden om binnen 3 jaar na inwerkingtreding van de wet, dus uiterlijk 1 januari 2027, een omgevingsvisie vastgesteld te hebben. De vorm van de omgevingsvisie is vrij, overheden mogen een visie maken die aansluit bij de specifieke kenmerken en (politieke) behoeftes.

Daarnaast is er ook een inhoudelijke aanleiding om een nieuwe Omgevingsvisie voor Aalsmeer te maken. In 2009 is de laatste toekomstvisie van Aalsmeer vastgesteld door de raad. Deze had een looptijd tot 2020. In de afgelopen 15 jaar is er echter veel veranderd en is het noodzakelijk om de visie op Aalsmeer te herijken en te actualiseren.

Natuurlijk is er ook veel hetzelfde gebleven. Aalsmeer is en blijft een dorp, liggend onder de rook van Schiphol, centraal gelegen tussen het water waarbij de glastuinbouwsector en daar aan verwante bedrijven een belangrijke plek innemen. Nieuwe opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzaming en energie, mobiliteit en wonen waarbij een balans moet worden gevonden ten aanzien van een gezonde fysieke leefomgeving.

De fysieke ruimte om alle ontwikkelingen te accommoderen is echter beperkt. Zo is de doorwerking van het Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB) veelal maatgevend in wat er, qua gebruiksfunctie, mogelijk is of niet. Dit vraagt om integrale en soms moeilijke keuzes over de ontwikkeling van Aalsmeer. De omgevingsvisie wordt in grote lijnen het algemene (toetsings) kader en fungeert als de stip op de horizon, maar zal niet overal een antwoord op kunnen geven.

2. Doel van het project

Doel van het project is om een omgevingsvisie voor Aalsmeer te maken. Een omgevingsvisie die zowel intern als extern breed gedragen wordt en die inzicht en sturing geeft aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Aalsmeer voor de komende 15 jaar. Belangrijk doel is dat er een omgevingsvisie wordt opgeleverd die realistisch is en past bij het karakter van Aalsmeer, die de kwaliteit van de fysieke leefomgeving verbetert en dat het een document wordt waarmee de belangrijkste (ruimtelijke) kaders en ambities geschetst worden voor toekomstige gebiedsontwikkelingen.

3. Op te leveren eindresultaten

Omgevingsvisie

Het eindresultaat van dit project is een door de raad vastgestelde omgevingsvisie Aalsmeer met als planhorizon 2040. De omgevingsvisie wordt stapsgewijs vormgegeven. Voorafgaand aan het schrijven van de omgevingsvisie, worden er werksessies gepland met de raad, geparticipeerd met belangenorganisaties, ketenpartners en de inwoners van Aalsmeer, wordt er een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld die als opmaat dient voor een op te stellen plan-mer / OER (milieu effectrapportage / Omgevingseffectrapportage).

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De plan-mer / OER procedure start met het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen rapport. Hiertoe wordt een NRD opgesteld. Daarin wordt de omgevingsvisie beschreven en aangegeven welke alternatieven en milieueffecten relevant zijn. Ook geeft de NRD inzicht in de wijze en detailniveau waarop het onderzoek (plan-mer / OER) uitgevoerd wordt. Het bevoegd gezag vraagt de wettelijke adviseurs om advies over de reikwijdte en het detailniveau.

Milieu-effectrapportage

Op grond van artikel 16.36 van de Omgevingswet geldt voor het opstellen van een omgevingsvisie de verplichting tot het opstellen van een milieueffectrapportage (een plan-mer) in het geval de omgevingsvisie kaderstellend is voor mer-plichtige en m.e.r.-beoordelingsplichtige vervolgbesluiten. Daarbij gaat het onder andere om stedelijke ontwikkelingsprojecten, de uitbreiding van bedrijventerreinen en grootschalige energieopwekking. Daarnaast is een plan-mer noodzakelijk als significante effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand niet kunnen worden uitgesloten en om die reden een passende beoordeling noodzakelijk is.

In sommige gevallen kan het nuttig zijn om in de plan-mer meer effecten in beeld te brengen dan alleen de (verplichte) milieueffecten. De reikwijdte van de plan-mer wordt dan verbreed naar bijvoorbeeld economische en sociale effecten. We spreken dan van een omgevingseffectrapportage. Dit kan nuttig zijn als het bijvoorbeeld de wens is om in de omgevingsvisie te sturen op bijvoorbeeld duurzaamheid of brede welvaart. Benadrukt dient te worden dat een OER aan dezelfde wettelijke vereisten moet voldoen als een plan-mer. De keuze of er een plan-mer of een OER wordt opgesteld wordt in een later stadium gemaakt.

De omgevingsvisie en de plan-mer / OER komen gelijktijdig en in samenhang tot stand. Daarbij dient de plan-mer / OER als onderbouwing voor de keuzes die in de omgevingsvisie worden opgenomen.

Een plan-mer / OER brengt milieugevolgen van een plan in beeld, in dit geval van de omgevingsvisie van Aalsmeer. De plan-mer / OER is een belangrijk ondersteunend instrument om keuzes in de omgevingsvisie te kunnen maken. Een plan-mer / OER draagt bij aan een beter besluitvormingsproces van de omgevingsvisie door urgente thema's te agenderen, alternatievenafweging inzichtelijk te maken en keuzes te onderbouwen. De verwachte effecten voor het milieu worden beschreven in een milieueffectrapport. Ook worden er alternatieve oplossingen beschreven, zodat verschillende effecten in beeld komen

Het doel van de plan-mer / OER bij de omgevingsvisie Aalsmeer 2040 is om, voorafgaand aan de besluitvorming, alle relevante beslisinformatie breed en integraal in beeld te brengen en dit mee te laten wegen bij de te maken keuzes in de visie. De plan-mer / OER laat met een integrale afweging zien of er voor alle ambities, opgaven en beoogde ontwikkelingen in Aalsmeer tot 2040 voldoende ruimte is en welke effecten de te maken keuzes hebben op de leefomgeving. Met alternatieven (de mogelijke 'manieren' waarop het voornemen kan worden gerealiseerd) worden in de plan-mer / OER de effecten in beeld gebracht, waarbij wordt ingezoomd op het ontwikkelgebied en de 'stad die er al is'. Ook geeft de plan-mer / OER inzicht in het speelveld tussen ambities, opgaven en beoogde ontwikkelingen.

4. Omgevingsvisie i.r.t. andere ruimtelijke instrumenten en bestaand beleid

Programma's

De Omgevingswet kent voor het vormgeven van het beleid voor de fysieke leefomgeving naast de omgevingsvisie ook het instrument "programma's". Programma's zijn bedoeld voor de verdere beleidsuitwerking en het inzetten van beleidsinstrumenten en acties om doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken. Parallel aan het opstellen van de omgevingsvisie worden de opgaven en ambities op hoofdlijnen uitgewerkt en dienen als input voor de programma's.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan is een ander instrument van de Omgevingswet. De beleidsmatige kaders zoals opgenomen in de omgevingsvisie worden (juridisch) worden doorvertaald en opgenomen in het Omgevingsplan.

Bestaand gemeentelijk beleid

Bij het opstellen en vaststellen van de omgevingsvisie moet eveneens aandacht worden besteed aan het bestaand gemeentelijk beleid. Het kan wenselijk zijn om bepaald beleid op te nemen in de omgevingsvisie, te herijken of bepaald beleid te verlaten. Ook kan ervoor gekozen worden om het beleid nog voor een bepaalde periode te laten gelden totdat duidelijkheid is verkregen over het voortzetten van het beleid in een programma. In de omgevingsvisie moet hier duidelijkheid over komen. De inventarisatie van het geldende beleid heeft in 2024 plaatsgevonden.

5. Planning/fasering

Planning gaat uit van vaststelling van de Omgevingsvisie Aalsmeer door de gemeenteraad rond oktober 2026. Om hier te komen worden de volgende stappen doorlopen.

Onderwerp	Planning	Opmerkingen
Plan van Aanpak	januari 2025	Ter informatie aanbieden aan Raad
Participatie en werksessies raad	Q1 – Q2 2025	Plannen door raadsgriffie, participatie bespreken in werksessie
Participatie Omgevingsvisie	Start Q1 2025 – doorlopend	Participatie is een doorlopend traject waarbij op zowel digitaal als middels bijeenkomsten met belanghebbenden gecommuniceerd gaat worden over inhoud en proces
Nota Reikwijdte en detail (NRD)	Q1 2025 – afronden in Q2 2025	De nota reikwijdte en detail zal door het college worden vastgesteld en is de opmaat voor de plan-mer / OER. De NRD zal ter kennisname worden aangeboden aan de raad (middels een raadsbrief) (juli 2025)
Opstellen plan-mer / OER	Q3 – Q4 2025	Wordt uitgevoerd door een externe partij
Opstellen Omgevingsvisie	Q2 – Q4 2025	Concept klaar Q4 2025
Ter inzageleggen Omgevingsvisie, plan-mer / OER en toetsingsadvies commissie MER	Q1 2026	De Omgevingsvisie wordt voorbereid conform afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht. Dat houdt in dat er gedurende een termijn van 6 weken zienswijzen kunnen worden ingediend. Dit formeel juridische aspect volgt op de participatie die heeft plaatsgevonden
Nota van beantwoording	Q1 2026	Beantwoorden van de ingediende zienswijzen
Informerende (nieuwe) raad stand van zaken en bijpraten	Q3 2026	Raad bijpraten over de Omgevingsvisie
Vaststellen Omgevingsvisie door raad	Eind Q3 – Q4 2026	De omgevingsvisie moet voor 1 januari 2027 zijn vastgesteld. De planning is om de visie in oktober 2026 door de raad vast te laten stellen.

6. Budget en Kosten

Op basis van de onderstaande posten wordt verwacht dat de totstandkoming van de omgevingsvisie in totaal **€ 150.000** gaat kosten.

Post	Looptijd
Omgevingsvisie	2025 - 2026
NRD / Omgevingseffectrapportage	2025
Vormgeving documenten, kaartmateriaal en verbeeldingen	2025
Participatie	2025 2026
Digitalisering Omgevingsvisie	2026

7. Risicoanalyse

Het opstellen van de omgevingsvisie voor Aalsmeer is een inhoudelijk en procesmatig nieuw project. Er is geen "A tot Z" aanpak voor, dus de kans is aanwezig dat er tijdens het project flexibiliteit nodig is. Onderstaand de belangrijkste risico's en hoe deze beheerst kunnen worden.

Risico	Beheersmaatregel
Te weinig capaciteit intern	Goede afspraken maken bij start van het project over inzet / prioritering.
Er blijft sectoraal beleid opgesteld worden	Inzicht hebben in welke beleidstrajecten er spelen en hier regelmatig afstemming over hebben, dat dit aansluit bij de Omgevingsvisie.
Te weinig capaciteit bij bureaus i.v.m. NRS en MER	Regelmatig gesprekken over voortgang en inzet, strakke projectbeheersing.
Niet halen van de planning, bijvoorbeeld door uitlopen opstellen deelresultaten	Strak op planning handhaven, bij onvoorzien omstandigheden opschalen en eventueel planning aanpassen.
Nieuwe politieke wensen, herzien van (eerdere) besluiten	Regelmatig overleg met College en Raad en de afspraken vastleggen.
Te krappe budgetplanning	Maandelijks check op budget/kosten en bij eventuele (dreigende) overschrijding opschalen.

8. Participatie en communicatie

Participatie vormt een belangrijk onderwerp in de Omgevingswet. Het betrekken van inwoners en ondernemers bij het maken van een omgevingsvisie is verplicht én gewenst. Dit gaat zowel om interne participatie (betrekken collega's, bestuur en Raad) als ook om externe participatie (Aalsmeeders en externe partners zoals buurgemeenten en organisaties).

Naast fysieke bijeenkomsten wordt onder andere gebruik gemaakt van: [Burgerparticipatieplatform | Gemeente Aalsmeer](#). Hoe het participatietraject eruit gaat zien wordt uitgewerkt in een participatieplan. Bij het opstellen van dit plan zal de raad worden betrokken.

Voor externe informatieverstrekking wordt gebruik gemaakt van een online-pagina voor de omgevingsvisie (short url <https://www.aalsmeer.nl/omgevingsvisie>). Met deze pagina informeert gemeente Aalsmeer inwoners en andere belanghebbenden over ontwikkelingen rondom de omgevingsvisie.

De belangrijkste externe partners betrekken we in eerdere fases middels partner overleggen. Medeoverheden worden actief benaderd waarbij afspraken worden gemaakt hoe ze bij het proces worden betrokken.

9. Evaluatie en monitoring

Tijdens het project wordt gemonitord of het project volgens planning verloopt. De voortgang van het project wordt als vast agendapunt besproken in de staf RO. Waar nodig wordt het college periodiek geïnformeerd.

In de omgevingsvisie wordt tevens aandacht besteed aan de wijze waarop de opgaven en ambities, die zijn opgenomen in de omgevingsvisie, gerealiseerd worden. In principe is de omgevingsvisie een adaptief document en moeten er, in het geval er nieuwe ontwikkelingen zijn, aanpassingen mogelijk zijn zonder dat de hele Omgevingsvisie herschreven moet worden. Dit kan door de omgevingsvisie periodiek aan te passen, maar ook door programma's thematisch op te stellen en daarbij aan te sluiten op toekomstige college- en raadsprogramma's.

